

præcepta supersunt, eaque perobscura, sicut et Persarum: Aegyptii inuoluebant omnia symbolis ac figuris, ut cognitu difficiliora forent: Sinensium de honesto ac turpi doctrina, Europæorum fere omnium sapientiam superare creditur, posteaquam illa gens nobis notior facta. Licet enim ignorauerint hætenus magnum illud mentis lumen, demonstrandi artem, aliisque scientiis nobis cedant; ciuilioris tamen vitæ præscriptis, a Confucio traditis, cultissimas etiam gentes æquare aut vincere perhibentur: nisi forsan, qui istuc eunt, redeuntque, eloquentius multa, quam verius, de populo, quam longissime a nobis dissito, narrant, credo, ut ruborem multis incutiant: qui, in tanta emendatæ religionis luce, turpiter inhonesteque inter Christianos viuunt. Græci, orientalium exemplo, morum regendorum prudentiam ænigmatibus obscuritatibusque incluserunt: multa quoque infra naturalis iuris dignitatem ab iis sunt tradita. Socrates, qui inter Græciæ sapientes familiam ducit facile, primus studii plus ordinisque ad doctrinam hanc attulit, quamquam ipse scripserit nihil, vir modeste tenuiterque de seipso sentiens, et alienissimus a ventosis sui temporis scientiæ litterariæ iactatoribus. Plato, discipulus eius, simpliciore magistri sui docendi rationem derelinquens, acutius ingeniosiusque de variis rebus disquirendi modum inuexit, multaque improbanda admiscet: neque Aristoteles, ille dux olim philosophantium atque imperator, hodie vix gregarius miles, quæ de naturali iure ex ratione sana nobis innotescunt, adcurate omnia tradidit: licet enim in sapientiæ studiis ob tractandi ordinem, distinguendi acumen, et rerum pondera multos alios superet; qui tamen a partium studio sunt vacui, numquam in ipsius iurabunt verba, sed eadem erga ipsum libertate vtentur, quam ipse sibi in suos magistros, veritatis studio, indulsit. Stoici, fortiori sapientia imbuti, et hominem propemodum exuisse, voluerunt videri: sed vane multa iactitant, in doctrina de formandis moribus, et quæ humanas vires excedunt.

libr. Ipse Cicero, at quantus vir, qui, in eximio suo de officiis libro, omnium fere inter antiquos perfectissimum doctrinæ huius compendium exhibet, multa speciatim monenda omisit, nec principia decidendi genuina vbique in medium profert. Si veterum iureconsultorum Romanorum scripta, erudita sane et magno studio elaborata, integra superessent, iuris naturæ doctrinam mirifice illis per-